

Persbericht

aan
Pers

meer informatie bij
Johan Grauwels

datum
1 november 2017

tel. direct
+32 11 56 02 00
+32 473 38 65 05

aantal pagina's
8

e-mailadres
johan.grauwels@voka.be

Historische hoge toppen rond jaarwisseling

Zachte herfsttemperaturen voor Limburgse economie

De resultaten van onze conjunctuurbarometer liggen in de lijn van vorige maand. In juni 2017 bereikte de conjunctuurbarometer een historische piek waarna een terugval zich aankondigde. Die blijft echter uitvlakken maar van een nieuw opwaarts conjunctuurelan is er voorlopig nog geen spoor. Toch blijft de Limburgse economische herfstperiode nog zacht en noteren we rond de jaarwisseling een activiteitsniveau dat historische hoge toppen scheert.

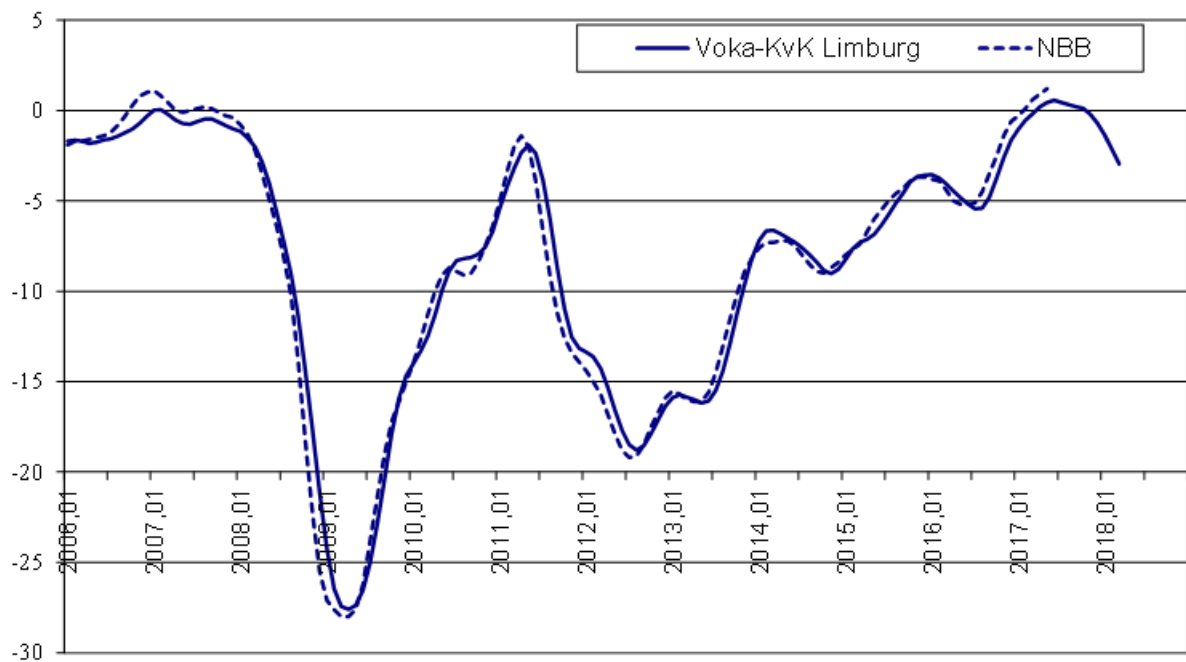
Na de historische 101,93 indicatorpunten in juni 2017 valt de conjunctuurbarometer zoals eerder aangekondigd in december 2017 terug tot 97,36 indicatorpunten. Die evolutie impliceert dat de eerder geboekte activiteitswinst quasi volledig afgeroomd wordt. Want in januari 2017 bedroeg onze conjunctuurindicator immers 96,06 punten. Binnen dit scenario zou de activiteitswinst voor 2017 dan ook 1,3 indicatorpunten bedragen. Maar we scheren nog steeds historische hoge toppen rond de jaarwisseling met ons conjunctureel activiteitsniveau.

Dat is economisch positief. Toch is momenteel het einde van de neerwaartse conjunctuurfase nog niet in zicht. In de loop van het eerste kwartaal van 2018 zou de economische activiteit verder inkrimpen tot 89,16 indicatorpunten. Naar alle waarschijnlijkheid gaat het hier om een uitgebreide afkoelingsfase. Er is dan ook geen enkele reden om aan te nemen dat er op korte termijn een steile recessie in het vooruitzicht ligt.

Export blijft onze conjunctuurontwikkeling voorlopig nog ondersteunen. De impact ervan neemt echter wel gevoelig af in vergelijking met de voorgaande maanden. In de bouwsector zien we dat aan de terugval van de residentiële bouwactiviteit op relatief korte termijn een einde lijkt te komen. Het terreinverlies stabiliseert zich verder. De slagkracht van de niet-residentiële bouw trekt verder aan. Maar van een werkelijke opwaartse bijdrage aan de conjunctuurontwikkeling is op korte termijn nog niet direct sprake. De automobielsector blijft sterk presteren. Op korte en zelfs middellange termijn blijft de sector dan ook het conjunctuurverloop ongetwijfeld verder ondersteunen. In de toeristische sector blijven de bezettingsgraden substantieel onder de realisaties van een jaar geleden. Op korte noch middellange termijn blijkt zich hierin een kentering aan te dienen. Maar de sector gedraagt zich op middellange termijn eerder conjunctuurneutraal. De werkloosheid blijft tot en met het einde van het eerste kwartaal van volgend jaar -10,24% onder het niveau van vorig jaar. Met 504 starters lijkt het aantal startende ondernemingen nog steeds op een recordkoers af te stevenen.

Johann Leten, gedelegeerd bestuurder Voka – KvK Limburg reageert voorzichtig positief: "Onze conjunctuurbarometer overschrijdt nog de kaap van 100 indicatorpunten en rond de jaarwisseling verwachten we ook historische conjunctuurtoppen. Toch mogen we zeker niet indommelen ook al vlakt de terugval verder uit en is er geen sprake van een steile recessie op korte termijn."

Conjunctuurbarometer Voka – KvK Limburg en NBB (september 2017 – maart 2018)

Bron: Voka -KvK Limburg

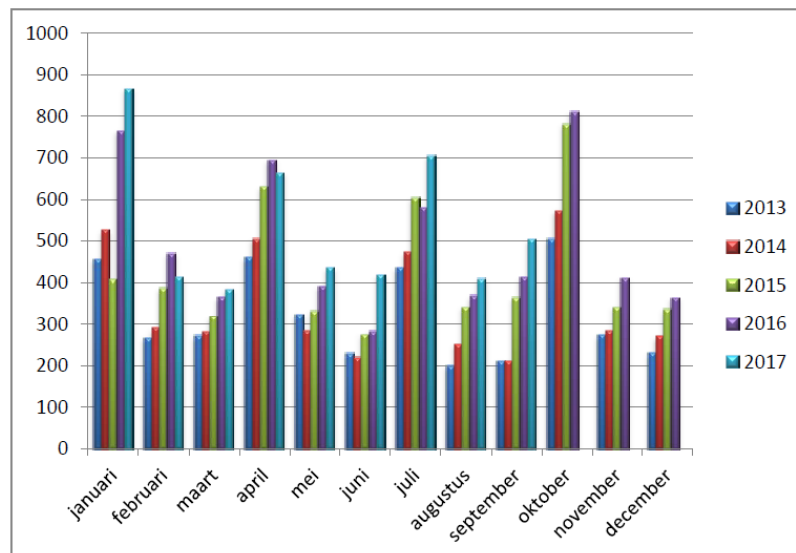
In samenwerking met Professor dr. Guido Van Rompuy, hoogleraar economie en econometrie, wordt elke maand een prognose gemaakt van de Limburgse conjunctuur op basis van effectieve economische realisaties betreffende de bouwvergunningen, inschrijvingen van nieuwe voertuigen, arbeidsmarkt, toerisme en internationale handel. Hiermee is de Voka -KvK Limburg-indicator een goede aanvulling op de conjunctuurbarometer van de Nationale Bank van België, welke peilt naar de verwachtingen van de bedrijfsleiders omtrent het conjunctuurverloop. Met andere woorden, de Voka -KvK Limburg-indicator voorspelt op basis van de economische activiteit de verwachtingen van de NBB tot zes maanden vooruit.

Starters

Tabel: Aantal starters in Limburg

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Januari	502	457	527	407	765	866	+13,20%
Februari	308	267	291	387	470	413	-12,13%
Maart	316	273	282	319	365	384	+5,21%
April	453	461	506	631	694	664	-4,32%
Mei	279	323	284	331	391	436	+11,51%
Juni	255	230	221	276	283	419	+48,06%
Juli	435	436	473	604	580	705	+21,55%
Augustus	235	200	252	341	369	434	+17,62%
September	222	211	211	364	413	504	+22,03%
Oktober	501	506	573	781	811		
November	247	275	284	341	411		
December	257	231	271	336	363		
YTD	3005	2858	3047	3660	4330	4825	+11,43%
Totaal	4010	3870	4175	5118	5915	4825	

3/8

Met 504 startende ondernemingen lijkt het aantal startende ondernemingen in 2017 nog altijd op een recordkoers af te stevenen. Tegenover september 2016 ligt het aantal starters met +22,03% nog steeds hoger. En het totale aantal starters voor de eerste negen maanden van dit jaar ligt +11,43% hoger dan dezelfde periode van vorig jaar. Limburg zet haar positieve evolutie dan ook duidelijk verder. Als deze trend aanhoudt wordt het record van afgelopen jaar significant overschreden.

Impact export neemt gevoelig af

Beide exportindicatoren vertonen voor de exportactiviteit een licht opwaartse maar geen significante trend. Tijdens dezelfde periode vorig jaar waren beide trends beduidend steiler en significant.

Beide year-to-year differentials blijven positief maar krimpen wel in vergelijking met vorige maand. De marge voor de exportwaarden daalt van 7,33% vorige maand tot 2,41% deze maand en bereikt hiermee opnieuw het niveau van twee geleden (2,76%). De marge voor de attesten houdt met 7,83% nog enigszins stand. Tijdens de voorbije twee maanden werden hier waarden van gemiddeld 8,7% gerapporteerd.

De exportprestaties blijven onze conjunctuurontwikkeling dan ook nog voorlopig ondersteunen. Maar de impact ervan neemt wel gevoelig af in vergelijking met voorgaande maanden. Voorlopig dient er zich nog geen remmende invloed aan. Maar een tijdelijke stagnatie met conjunctuurneutraal verloop behoort op korte termijn wel tot een reële mogelijkheid.

4/8

Slagkracht bouwsector verstevigt stilaan

In de bouwsector zijn alle trends, zowel voor de residentiële als niet-residentiële nieuwbouw, significant opwaarts gericht. Vorige maand was dit slechts het geval voor drie van de vijf trends. De trends voor de residentiële nieuwbouw – zowel het aantal vergunningen als de te realiseren oppervlakte – zijn qua intensiteit beduidend sterker positief dan twaalf maanden geleden. Voor de residentiële renovatiebouw en voor de niet-residentiële nieuwbouw werd vorig jaar nog een neerwaarts trendpatroon genoteerd.

De year-to-year differentials van de residentiële bouw blijven substantieel negatief maar krimpen stilaan richting nulpunt. De marge van het aantal vergunningen residentiële nieuwbouw maakt met -17,68% een belangrijk stuk goed ten opzichte van de -22,99% vorige maand. Een gelijkaardige evolutie voltrekt zich met betrekking tot de te realiseren residentiële nieuwbouw oppervlakte. Hier manifesteert zich een krimp van -21,84% tot -15,8%. De marge voor de vergunningen residentiële renovatiebouw strandt deze maand op -11,86%. De reductie van de negatieve marge – vorige maand -13,96% – is hier minder spectaculair maar toch significant. De differentials van de niet-residentiële bouw blijven positief en groeien zelfs verder aan. De marge voor de vergunningen niet-residentiële nieuwbouw neemt toe van 23,4% vorige maand tot 31,19% nu. In deze context werd twee maanden geleden nog een povere 1,02% gerapporteerd. Na een lichte terugval vorige maand tot 81,2% neemt de differential voor de te realiseren volumes niet-residentiële nieuwbouw nu opnieuw toe tot 91,43%.

Aan de terugval van de residentiële bouwactiviteit blijkt dan ook op relatief korte termijn een einde te komen. De slagkracht van de niet-residentiële bouwactiviteit trekt echter verder aan. Van een werkelijke opwaartse bijdrage van de bouwsector aan onze conjunctuurbarometer is op korte termijn wel niet direct sprake. Op middellange termijn sluiten we deze mogelijkheid zeker niet uit.

Automobielsector ondersteunt conjunctuur verder

Voor zowel bedrijfsvoertuigen als personenwagens wordt het verwachte verloop van het aantal inschrijvingen gekenmerkt door een significant positieve trend. Beide trends zijn qua intensiteit quasi identiek aan die van vorig jaar en dus vrijwel volledig structureel.

In beide segmenten zijn de year-to-year differentials positief en ze groeien nog licht aan in vergelijking met vorige maand. De marge voor de bedrijfsvoertuigen neemt toe van 1,5% vorige maand tot 1,69% nu. Voor de personenwagens is de aangroei tot 5,09% relatief sterker maar nog niet echt spectaculair. Vorige maand en twee maanden geleden werden differentials van 4,13% en respectievelijk 2,12% genoteerd.

In de periode oktober 2017 tot maart 2018 zien we dat het totale aantal inschrijvingen van nieuwe voertuigen 4,58% zou uitstijgen boven het niveau van dezelfde periode vorig jaar. Deze aangroei wordt hoofdzakelijk

gegenereerd vanuit het segment van de personenwagens. Op korte en zelfs middellange termijn blijft de automobielsector onze conjunctuurbarometer en het Limburgse conjunctuurverloop dan ook ongetwijfeld verder ondersteunen.

Toerisme conjunctuurneutraal op middellange termijn

De ontwikkeling van alle trends vertoont nog steeds een significante neerwaartse trend. Hiermee worden de verwachtingen van vorige maand opnieuw bevestigd. Twaalf maanden geleden manifesteerde zich een gelijkaardig profiel. Deze vaststellingen doen dan ook besluiten dat de trendmatige evolutie binnen de sector volledig structureel is.

Vorige maand werd een lichte expansie van de differentials m.b.t. de aankomsten en overnachtingen vastgesteld. Deze tendens herhaalt zich nu. De marge voor de aankomsten groeit aan van 4,31% tot 5,31% deze maand. Voor de overnachtingen verdubbelt voor de tweede maand op rij de differential. Deze strandt op 3,21%. De marges voor de bezettingsgraden blijven negatief en zakken opnieuw verder weg in de rode cijfers. De bezettingsgraad van de hotels blijft in de loop van het volgende halve jaar gemiddeld -11,03% onder het niveau van vorig jaar. Vorige maand en tweede maanden geleden strandde de differentials nog op -7,46% en respectievelijk -7,61%. Ten slotte stagneert de bezettingsgraad van alle logies met -8,68% in de buurt van de waarden die tijdens de voorbije maanden gerapporteerd werden.

5/8

Binnen de toeristische sector blijven de bezettingsgraden nog substantieel onder de realisaties van een jaar geleden. En op korte noch middellange termijn blijkt zich hier een kentering aan te dienen. De aankomsten en overnachtingen blijven anderzijds licht hoger dan vorig jaar en deze tendens is in dynamisch perspectief eerder stabiel. Op middellange termijn gedraagt de sector zich eerder conjunctuurneutraal. Dat is positief want eerder voorspelden we op middellange termijn nog een bodemniveau en een mogelijke remmende invloed van de toeristische sector op onze conjunctuurbarometer.

Werkloosheid stagneert

In de periode tot maart 2018 stagneert de totale werkloosheid volledig. Dit verloop is het gevolg van een licht opwaartse trend bij het aantal mannelijke werklozen en een significant neerwaartse evolutie bij de vrouwen. Deze evolutie bij de vrouwen vond vorig jaar eveneens plaats en het aantal mannelijke werklozen zat toen nog trendmatig in de lift.

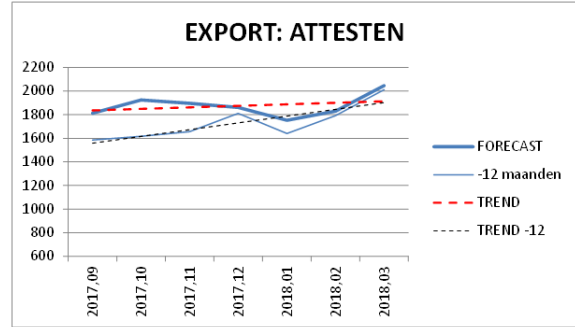
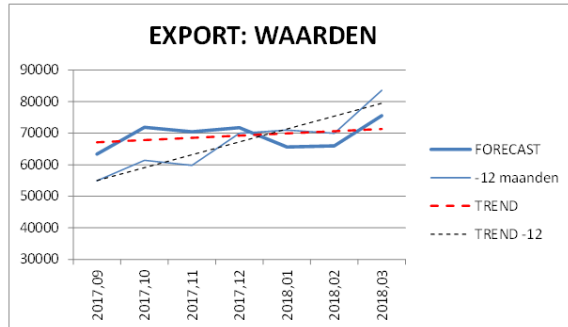
De totale werkloosheid blijft tot en met het einde van het eerste kwartaal van volgend jaar -10,24% onder het niveau van vorig jaar. Deze evolutie is sterk analoog aan de gerapporteerde -11% van vorige maand. De differential voor het aantal werkloze mannen (-10,87%) wordt nog sterker negatief dan vorige maand (-9,8%). Bij de vrouwen moet de eveneens negatieve marge nu echter substantieel terrein prijsgeven. Vorige maand werd nog een differential van -12,08% gerapporteerd. Nu wordt deze waarde met een kwart gereduceerd tot -9,56%

Zachte herfsttemperaturen

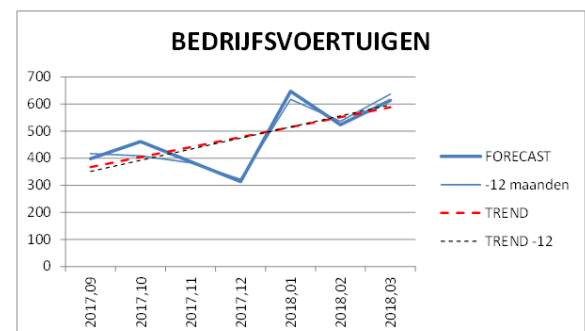
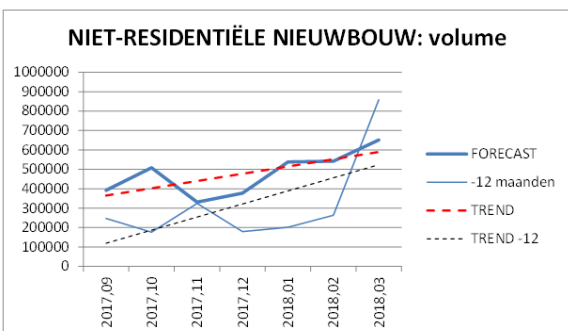
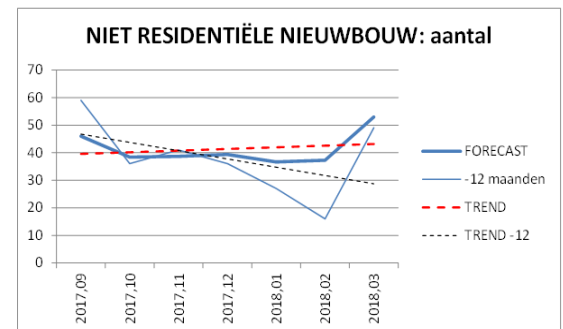
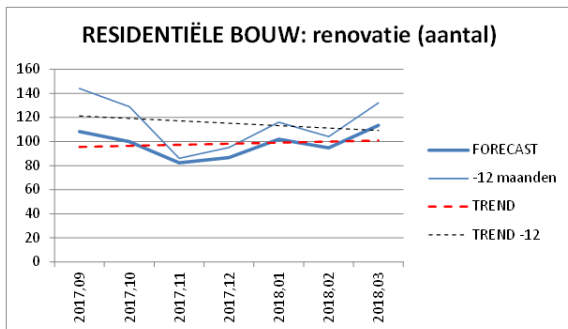
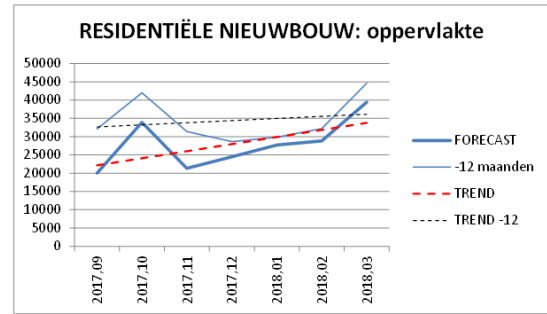
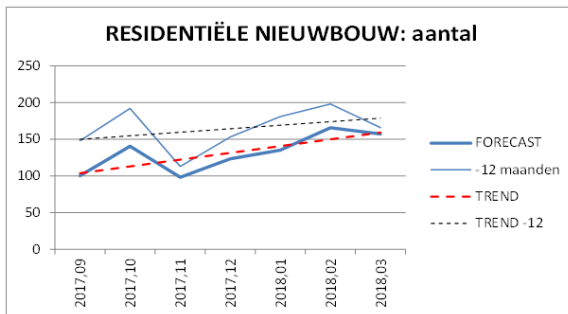
Johann Leten, gedelegeerd bestuurder Voka – KvK Limburg besluit: "We ervaren nog steeds een gunstige conjunctuur. Dat betekent echter niet dat we mogen indommelen. Zelfs niet nu er op korte termijn geen enkel spoor is van een steile recessie. Want van een nieuw opwaarts conjunctuurelan spreken we nog niet. We genieten wel van zachte economische herfsttemperaturen maar een tijdelijke stagnatie van de export, weliswaar met conjunctuurneutraal verloop, zou op korte termijn tot een reële mogelijkheid kunnen behoren. Vanuit ons beleidsplan zullen we dan ook nog meer inzetten op internationaal ondernemen want export is een uitermate belangrijke groeimotor van onze Limburgse economie. Deze week installeerden we dan ook officieel onze internationale Voka-ambassadeurs. Je kan de wereld immers rond in zes netwerkstappen en samen met hen en onze internationale contacten met de Chambers of Commerce zullen we onze export blijven verbeteren en verder op de kaart zetten."

Overzicht deelindicatoren

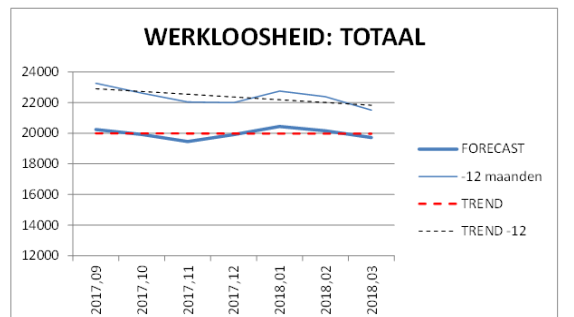
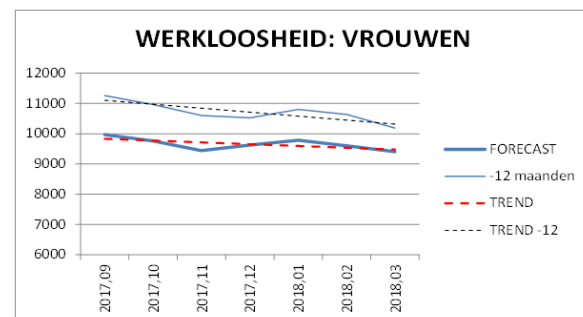
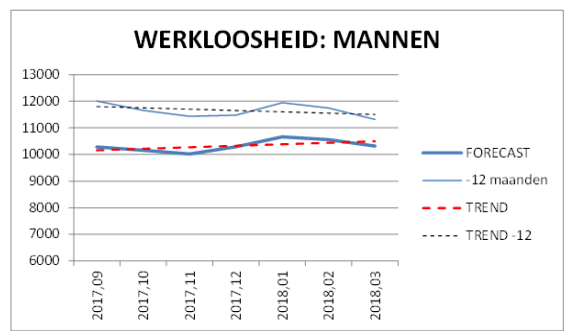
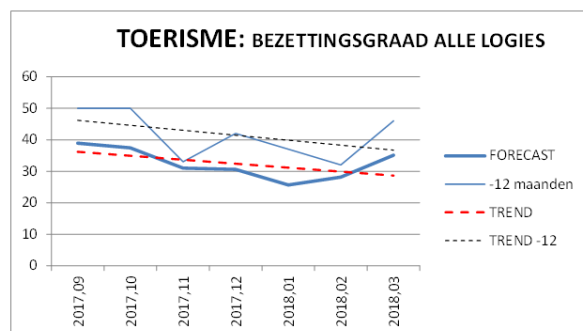
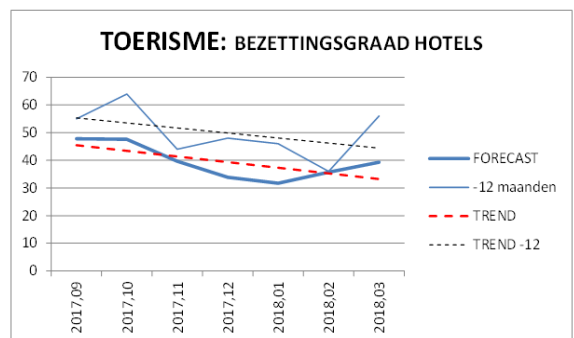
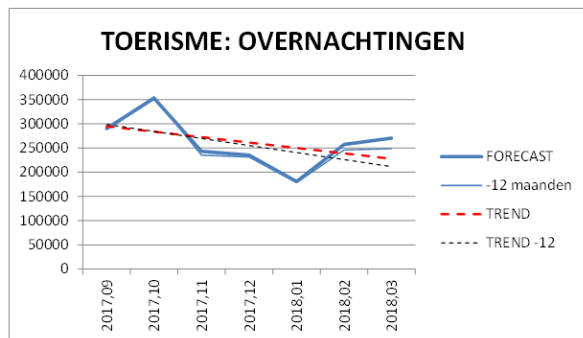
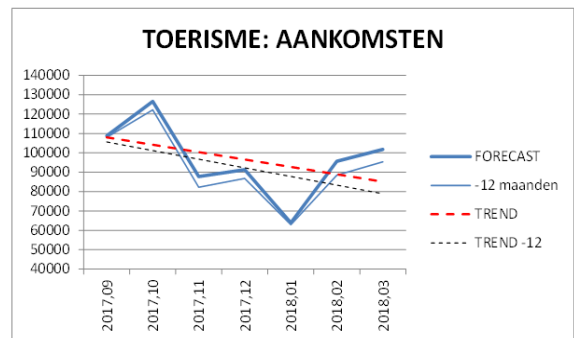
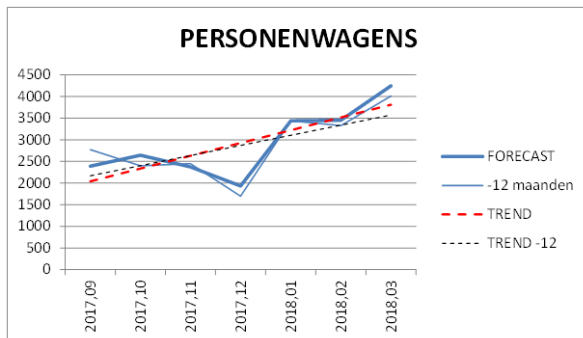
SECTOREN	TREND	Year-to-Year diff
1 EXPORT		
Exportwaarden	↑	2,41%
Exportattesten	↑	7,83%
2 BOUWSECTOR		
Residentieel nieuwbouw: aantal	↑	-17,68%
Residentieel nieuwbouw: oppervlakte	↑	-15,80%
Residentieel renovatie: aantal	↑	-11,86%
Niet-residentiele nieuwbouw: aantal	↑	31,19%
Niet residentieel: volume	↑	91,43%
3 AUTOMOBIELSECTOR		
Bedrijfsvoertuigen	↑	1,69%
Personenwagens + dubbel gebruik	↑	5,09%
4 TOERISME		
Aankomsten	↓	5,31%
Overnachtingen	↓	3,21%
Bezettingsgraad hotels (excl 4 sterren)	↓	-11,03
Bezettingsgraad alle logies (excl 4 sterren)	↓	-8,68
5 ARBEIDSMARKT		
Werkloosheid mannen	↑	-10,87%
Werkloosheid vrouwen	↓	-9,56%
Totaal	↓	-10,24%

7/8

Kamer van Koophandel Limburg

Einde persbericht.